

Evropska konvencija o uzajamnom pružanju pomoći u krivičnim stvarima

(ETS br.030)

1 Izvještaj s obrazloženjima

Ovaj tekst predstavlja revidirano izdanje povjerljivog izvještaja s obrazloženjima Evropske konvencije o uzajamnom pružanju pomoći u krivičnim stvarima, ponuđene državama članicama Vijeće Evrope na potpisivanje u aprilu 1959. godine.

Događaji i dešavanja koji su uslijedili nakon tog datuma, a koji imaju utjecaja na sadržaj izvještaja, navedeni su u fusnotama. Pored toga, prvobitni izvještaj doživio je manje izmjene i dopune s ciljem očuvanja anonimnosti mišljenja vlada i pojedinaca iskazanih tokom izrade Konvencije.

Nadati se je da će ovaj tekst omogućiti lakše razumijevanje širih razmatranja koja su dovela do konačnog teksta Konvencije koja je stupila na snagu 12. juna 1962.g.

2 Uvod

Godine 1953. Komitet ministara Vijeća Evrope naložio je Generalnom sekretaru da sazove sjednicu Komiteta vladinih eksperata s ciljem razmatranja mogućnosti utvrđivanja određenih principa izručenja koji će biti ugrađeni u Evropsku konvenciju o izručenju.

Komitet eksperata je u svom izvještaju uz nacrt konvencije napomenuo da je raspravljao o pitanju uzajamnog pružanja pomoći u krivičnim postupcima. U tom dijelu izvještaja piše kako slijedi:

„Ovo pitanje, koje je povezano s problemom izručenja je spomenuto tokom rasprava komiteta. Komitet je generalno bio za zaključenje posebne konvencije o uzajamnom pružanju pomoći u krivičnim postupcima. Do sad nije sačinjena nijedna multilateralna konvencija o ovom predmetu. Nekoliko delegacija je izjavilo da su njihove zemlje zaključile bilateralne ugovore o ovom pitanju i da su također izrađene i model-konvencije.

Eksperti su smatrali da ovo pitanje ima veliki praktični značaj i da bi trebalo biti uređeno multilateralnom konvencijom između država članica Vijeća Evrope. Smatrali su da bi takva konvencija bila prihvatljiva većem broju članica Vijeća, nego Konvencija o izručenju. Komitet eksperata stoga preporučuje Komitetu ministara da naloži Komitetu eksperata da izradi konvenciju o uzajamnom pružanju pomoći u krivičnim postupcima.“

Zamjenici ministara su na svojoj 41. sjednici (septembar 1956.), na zahtjev eksperata za proširenjem njihovog mandata, donijeli odluku kojom su im naložili da izrade nacrt Konvencije o uzajamnom pružanju pomoći u krivičnim stvarima.

Komitek eksperata za uzajamno pružanje pomoći u krivičnim stvarima održao je sastanke u Vijeću Evrope u Strasbourgu u periodu od 13. do 20. februara, od 4. do 14. novembra 1957. i od 16. do 23. aprila 1958. godine, pod predsjedavanjem g. de la Fontaine (Luksemburg).

Ovaj izvještaj sastoji se od slijedećeg:

(a) općih napomena o postupku rada komiteta

(b) komentara na članove Konvencije

(c) teksta Evropske konvencije o uzajamnom pružanju pomoći u krivičnim stvarima, ponuđene državama članicama Vijeće Evrope na potpisivanje 20. aprila 1959. godine.

3 Opća razmatranja

Aktivnosti Vijeća Evrope u oblasti uzajamnog pružanja pomoći u krivičnim stvarima predstavljaju nastavak aktivnosti vezanih za izradu Evropske konvencije o izručenju, potpisane u Parizu 13. decembra 1957. godine.

Konvencija, koju su sačinili eksperti, uređuje stvari kao što su zamolnice za ispitivanje svjedoka ili vještaka, dostava službenih dokumenata i sudskih presuda, pozivanje svjedoka i vještaka, osobe koje se nalaze u pritvoru i dostava podataka iz sudske evidencije.

Propisan je značajan broj vodećih principa za uzajamno pružanje pomoći u krivičnim stvarima. Odlučeno je da takva pomoć treba biti neovisna o izručenju na način da je treba odobriti čak i u slučajevima kad je odbijeno izručenje. Naprimjer, dogovoreno je da pomoć treba odobriti i u slučaju prekršaja i, kao opće pravilo, da djelo ne mora biti inkriminirano zakonom obje zemlje. Međutim, u slučaju zamolnica za pretresanje i zapljenu, strane ugovornice mogu u skladu sa Članom 5 ove Konvencije odstupiti od ovih pravila.

Smatralo se preporučljivim da se iz područja primjene Konvencije isključi uzajamno pružanje pomoći u slučajevima djela vojne prirode, te da se omogući fakultativno odbijanje u slučajevima političkih ili fiskalnih krivičnih djela.

Uzajamno pružanje pomoći u procesuiranju državljana zamoljene države nije isključeno. Međutim, uključena je odredba, u cilju zaštite njihovog interesa (vidi komentar na Član 7, stav 3). Jedan ekspert je smatrao da, u tom pogledu, strani državljani ili osobe bez državljanstva s prebivalištem u zamoljenoj državi trebaju imati isti tretman kao i državljani.

Pomoć se mora pružiti čak i ako je djelo takvo da ga mogu procesuirati i organi strane moliteljice i organi zamoljene strane.

Treba istaći da neke države, uključujući Austriju, Saveznu Republiku Njemačku i Norvešku, ne prave razliku između „zamolnica“ i „drugih zahtjeva za uzajamno pružanje pomoći“ kao što je „dostavljanje poziva“ ili „dostavljanje podataka iz sudske evidencije“. Za te države, svi ovi oblici zahtjeva potpadaju pod isti koncept „uzajamnog pružanja pomoći“ i treba ih tretirati kao cjelinu. Posebna situacija u ovim zemljama je u skladu s tim uzeta u obzir, posebno prilikom osmišljavanja rješenja u ovoj Konvenciji. Tako su, naprimjer, eksperti odlučili da

odredbe o „putevima“ za dostavljanje zahtjeva za uzajamno pružanje pomoći objedine u okviru jednog Člana.

Eksperti su ispitivali određena druga pitanja koja nisu uređena u nacrtu Konvencije.

Prvo, komitet je raspravljao o tome da li bi trebalo sačiniti jednu odredbu kojom bi se omogućila direktna razmjena pojedinih informacija vezanih za krivični postupak između „policijskih organa koji postupaju kao ispomoć sudskim organima“. Većina eksperata nije podržala uvođenje ovakve odredbe. Smatrali su da je najbolje ne forsirati postojeću praksu policije u jedan kruti kalup povrh toga što je Statut Međunarodne organizacije kriminalističke policije (Interpol) već uredio pitanje uzajamnog pružanja pomoći među policijskim organima. Međutim, u stavu 5 Člana 15, koji se odnosi na puteve komunikacije, predviđeno je da u svim slučajevima kada je dopušteno direktno dostavljanje, ono može da se obavlja preko Interpola.

Drugo: postavljeno je pitanje da li treba uključiti odredbu o „arbitražnom tijelu“ koje će rješavati sve sporove oko tumačenja ili primjene ove Konvencije.

Komitet je smatrao da bi arbitraža bila neumjesna, pošto Član 2 omogućuje stranama ugovornicama da odbiju pružiti pomoć iz razloga navedenih u ovom članu, koji se cijene u skladu s praksom zamoljene države.

Neki su eksperti onda pitali da možda ne bi bilo preporučljivo razmotriti formiranje „Komiteta“ koji bi bio odgovoran za utvrđivanje „zajedničkog tumačenja“ odredbi Konvencije. Eksperti se nisu uspjeli složiti oko ovog pitanja.

Treće: Postavljeno je pitanje da li službene osobe i magistratske (istražne) sudije jedne strane trebaju biti ovlaštene za obavljanje određenih aktivnosti na teritoriji druge strane s ciljem neprekidne potjere i hapšenja kriminalca u bijegu. Objasnjeno je da bi takve aktivnosti bile podložne uvjetu da prekršitelj nakon hapšenja odmah bude izručen lokalnim vlastima.

Eksperti su smatrali da ova stvar treba biti predmet bilateralnih ugovora, pošto se odnosi samo na zemlje koje imaju zajedničku granicu.

Evropska konvencija o uzajamnom pružanju pomoći je odlukom Komiteta ministara na 71. sjednici (april 1959.) na nivou zamjenika ministara, ponuđena na potpisivanje državama članicama Vijeća Evrope 20. aprila 1959. godine.

4 Komentar članova Konvencije

Član 1

Stav 1 se odnosi na cijelu konvenciju, strane ugovornice se u principu obavezuju da će jedna drugoj pružiti pomoć u najširem obimu u postupcima koji se tiču djela za čije kažnjavanje su nadležni pravosudni organi strane moliteljice. Na taj način su, pored drugih, težih djela, obuhvaćeni i prekršaji. Pored toga, uzajamno pružanje pomoći ne podliježe pravilima koja uređuju izručenje (ali pogledaj komentar na Član 5). Uzajamna pomoć se također mora pružiti u slučajevima kada djelo spada u nadležnost zamoljene strane.

Konvencija se, za razliku od upravnih postupaka, odnosi samo na sudske postupke. U vezi sa pojmom „pravosudnih organa“, koji se spominju u tom stavu,

neki eksperti su istakli da se u njihovim zemljama „javni tužitelji“ smatraju upravnim organima, dok su u nekim drugim zemljama oni smatraju pravosudnim organima. Shodno tome, usvojena je jedna odredba (Član 24) kako bi se stranama omogućilo da se izjasne o tome koje organe smatraju pravosudnim organima u smislu ove Konvencije (vidi komentar na Član 24).

Ovaj stav, koji je općeg karaktera treba tumačiti u širem smislu. On obuhvata ne samo one oblike uzajamnog pružanja pomoći koji su izričito spomenuti u Konvenciji, nego i svaku drugu vrstu uzajamnog pružanja pravne pomoći, uključujući zahtjeve za pružanje pomoći upućene u vezi sa:

(i) postupcima koji se odnose na *Ordnungswidrigkeit* prema njemačkom zakonu. *Ordnungswidrigkeit* predstavlja djelo za koje, premda nije kvalificirano kao krivično djelo, upravni organ izriče novčanu kaznu, međutim, optuženi ima pravo uložiti žalbu redovnim sudovima. Kako bi pojasnio da se uzajamno pružanje pomoći može tražiti samo u sudskoj fazi ovakvih postupaka, Komitet eksperata je u ovaj stav uključio formulaciju „u trenutku podnošenja zahtjeva za pružanje pomoći“;

(ii) zahtjevima oštećenih strana za odštetom u krivičnim postupcima;

(iii) molbama za pomilovanje ili reviziju kazne;

(iv) postupcima za obeštećenje osoba za koje je utvrđeno da su nedužne.

U Austriji, o pitanju iznosa obeštećenja osobama za koje je utvrđeno da su nedužne nisu odlučivali krivični, nego građanski sudovi. Prema turskim zakonima, obeštećenje se moglo dobiti jedino podnošenjem zahtjeva upravnim organima.

U stavu 2 je naznačeno da se ova Konvencija ne primjenjuje na „hapšenja i izvršenje odluka“. Ove riječi su zamijenile riječi „izvršenje presuda“ koje su eksperti upotrijebili u ranijem tekstu pošto ovaj izraz nije bio dovoljno precizan. Naprimjer, on nije obuhvatao naloge za hapšenje i kaznu zatvora zbog duga koje generalno treba isključiti iz primjene u okviru uzajamnog pružanja pomoći. Pored toga, ovaj stav je vojna krivična djela koja ne predstavljaju krivična djela prema općem pravu isključio iz područja primjene ove Konvencije. Drugi ugovori ili sporazumi mogu predvidjeti pružanje pomoći u slučajevima vojnih krivičnih djela. Slična odredba može se naći u Članu 4 Evropske konvencije o izručenju.

Član 2

Ovaj član iznosi određeni broj izuzetaka.

Podstav (a) se odnosi na politička i fiskalna krivična djela. Međutim, pomoć neće biti uvijek odbijena u ovakvim slučajevima jer tekst ovog člana odluku prepušta slobodnoj procjeni zamoljene države.

Nekoliko eksperata je naglasilo da u takvim slučajevima i dalje može biti u interesu optužene osobe da pomoć bude podržana, jer bi ona onda bila informirana o optužnici i mogla pripremiti odbranu. Svjedoci bi na saslušanju također mogli raditi u korist optuženog.

Što se tiče fiskalnih krivičnih djela, postignuta je saglasnost oko toga da bi zamoljena strana mogla u određenim okolnostima pružanje pomoći smatrati poželjnim čak i ako bi to bilo nepovoljno po optuženog.

U osnovu (b) spominju se drugi slučajevi u kojima bi zamoljena država mogla odbiti pružiti pomoć.

Izraz „bitni interesi“ se odnosi na interese države, ne pojedinaca. Međutim, ekonomski interesi mogu biti obuhvaćeni ovim pojmom.

Tokom izrade nacrt, predloženo je da se u Članu 2 doda slijedeća odredba:

„Izvršenje zamolnica može se odbiti ako ono nije u nadležnosti pravosudnih organa zamoljene države.“

Ovaj prijedlog je preuzet iz Člana 11(3) Konvencije o parničnom postupku potpisane u Hagu 11. marta 1954. godine. Međutim, eksperti ovu odredbu nisu usvojili zbog njenog restriktivnog karaktera.

Drugi prijedlog je bio da se unese odredba prema kojoj zamoljena strana može da odbije pružiti pomoć ako ima osnova da smatra da je postupak protiv dotične osobe pokrenut radi njenog gonjenja ili kažnjavanja zbog njene rasne pripadnosti, vjere, državljanstva ili političkog uvjerenja. Slična odredba se može naći u Članu 3(2) Evropske konvencije o izručenju.

Ovaj prijedlog nije prihvaćen od strane komiteta, koji je ovakvu odredbu smatrao nepotrebnom u slučaju uzajamnog pružanja pomoći u skladu s mehanizmima Vijeća Evrope.

S obzirom na Članove 8 i 9 Evropske konvencije o izručenju, predloženo je da se unese jedna fakultativna odredba putem koje bi zamoljena strana zadržala pravo da odbije pružiti pomoć:

(a) ako protiv optužene osobe postupak vode organi zamoljene strane ili pravosudni organi treće države zbog krivičnog djela ili krivičnih djela zbog kojih je pokrenut postupak u državi moliteljici, ili

(b) ako je protiv optužene osobe izrečena konačna osuđujuća ili oslobađajuća presuda od strane pravosudnih organa zamoljene strane ili organa treće države zbog krivičnog djela ili krivičnih djela zbog kojih je pokrenut postupak u državi moliteljici ili ako su gore navedeni organi odlučili da ne pokrenu ili da prekinu postupak za to isto djelo ili ta ista djela.

Ovaj prijedlog nije usvojen. Smatralo se da bi se unošenjem ove odredbe smanjilo područje primjene Konvencije. Pored toga, u određenim slučajevima, ovakva odredba bi mogla biti štetna ne samo po interese države moliteljice, koja bi i dalje morala donijeti odluku u datom krivičnom predmetu iako nije dobila traženu pomoć, nego i po interese zamoljene strane, koja bi mogla zahtijevati određene informacije o optuženoj osobi od strane moliteljice, a ta strana bi onda u tom slučaju primijenila pravilo reciprociteta. Zato ovaj prijedlog nije usvojen, međutim, prihvaćeno je da vlade mogu izjaviti rezervu u tom smislu.

Član 3

Ovaj član se odnosi na izvršenje zamolnica.

Stav 1 predviđa u koje svrhe se zamolnice mogu poslati. U ovom Članu se pod pojmom „zamolnica“ misli na ovlaštenje koje pravosudni organ jedne zemlje daje

stranom pravosudnom organu kako bi umjesto njega izvršio jednu ili više naznačenih radnji.

Izraz „pribavljanje dokaza“ se, između ostalog, odnosi na saslušanje svjedoka, vještaka ili optuženih osoba, u to uključeni prijevoz, kao i pretresanje i zapljenu. Izraz „krivična stvar“ znači svaki postupak u smislu Člana 1 (1).

Iz ovog teksta slijedi da se zamolnice moraju izvršiti na način predviđen zakonima zamoljene strane. Nije predviđen nijedan materijalni uvjet, a pravilo o krivičnoj odgovornosti u obje zemlje, koje predstavlja jedan od vodećih principa Evropske konvencije o izručenju, nije zadržano u ovoj konvenciji, zato što uzajamno pružanje pomoći nema potpuno isti učinak kao izručenje. Unatoč tome, odredba u Članu 5 (1) predviđa izuzetak u slučaju pretresa i zapljene.

U slučaju Savezne Republike Njemačke, izraz „pravosudni organi strane moliteljice“ označava i pravosudne organe saveznih pokrajina (*Länder*).

Prema stavu 2, vještaci i svjedoci mogu davati iskaz pod zakletvom jedino ako zakon zamoljene strane to ne zabranjuje. Prema ovoj odredbi, zamoljena strana može saslušati svjedoka pod zakletvom čak i ako, kao opće pravilo, u njenoj sudskoj praksi nije predviđeno polaganje zakletve, pod uvjetom da to nije u suprotnosti s njenim zakonom. Isto tako, postignuta je saglasnost oko toga da se polaganje zakletve vrši u skladu a pravilima zamoljene strane.

Stav 3 ne zahtijeva nikakav poseban komentar.

Član 4

Ovaj član se odnosi na obavijest o izvršenju zamolnica.

Svrha ove odredbe je da omogući organima strane moliteljice ili zainteresiranim osobama, ako to izričito zahtijevaju, da budu prisutne tokom izvršenja zamolnica, ako na to pristane zamoljena strana. Podrazumijeva se da se pristanak može dati jedino ako zakon zamoljene strane to ne zabranjuje.

Također je dogovoreno da, ako ovaj „izričiti zahtjev“ nije sadržan u zamolnicama, onda ga treba dostaviti na za to predviđeni način.

Talijanski ekspert je tokom elaboracije Konvencije rekao da po talijanskom zakonu zainteresirane osobe ne mogu biti prisutne tokom izvršenja zamolnica, zato što su sudske istrage tajne. Prisustvo može biti dozvoljeno samo stranim organima.

Član 5

U ovom članu navode se uvjeti koji uređuju izvršenje zamolnica za pretres i zapljenu.

Prema članu 1 i 3, uzajamno pružanje pomoći ne podliježe pravilima izručenja niti pravilima o krivičnoj odgovornosti u obje zemlje, međutim stav 1 Člana 5 omogućuje uključenim stranama da zahtijevaju da se u slučajevima pretresa ili zapljene primijeni jedno ili oba ova pravila. Pored toga, prema podstavu (c), strana može izjaviti da će izvršenje zamolnice za pretres ili zapljenu odobriti jedino ako je to u skladu s njenim zakonom.

Stav 2 omogućuje primjenu pravila o reciprocitetu u odnosu na svaku stranu koja iskoristi fakultativne odredbe iz prethodnog stava.

Član 6

Ovaj član se odnosi na predaju imovine strani moliteljici radi izvršenja zamolnica.

Stav 1 je zasnovan na stavu 3 Člana 20 Evropske konvencije o izručenju.

Imovina navedena u stavu 2 podrazumijeva (a) imovinu zaplijenjenu radi izvršenja zamolnica, (b) imovinu koja je ranije zaplijenjena u vezi s drugim postupkom i predata strani moliteljici, (c) imovinu koja je predata a nije prethodno zaplijenjena. Riječ „imovina“ odnosi se na „dokaze“ navedene u Članu 3, stav 1.

Dogovoreno je da u skladu s ovim tekstom strana moliteljica ne može raspolagati takvom imovinom čak ni u slučaju kad je prema svojim zakonima dužna da odluči o pitanju njenog vlasništva.

Član 7

Ovaj član se odnosi na dostavu sudskih naloga i prijepisa sudskih odluka. Riječ „dostava“ treba tumačiti u širem smislu tako da se odnosi i na obično slanje i na službeno obavijest. Međutim, nije neophodno da se predmetni dokument lično uruči osobi kojoj treba biti dostavljen, osim ako to nije predviđeno zakonom zamoljene strane, ako nije u skladu s tim zakonom i ako to ne želi strana moliteljica.

U skladu sa stavom 1, zamoljena strana je obavezna da sudske naloge i prijepise sudskih odluka koje joj je poslala strana moliteljica dostavi dotičnim osobama. Ovaj tekst se posebno odnosi na sudske pozive optuženim osobama, svjedocima i vještacima na sudske rasprave u državi moliteljici. Predviđeni su razni načini dostave dotičnim osobama ovisno o tome da li je strana moliteljica odredila koji način dostave treba primijeniti.

(a) Ako strana moliteljica ne odredi način dostave, „dostava se može izvršiti jednostavnim slanjem“. Ova odredba ima fakultativan oblik kako bi se zamoljenoj strani omogućilo da pošalje dokumenta osobi kojoj ih treba dostaviti bez daljih formalnosti ili da ih dostavi na način predviđen domaćim zakonom. Zamoljena strana, prema tome, može izabrati koji će način dostave primijeniti.

(b) Ako strana moliteljica to izričito zahtijeva, zamoljena strana mora dostaviti dokumenta na način predviđen njenim zakonom ili na poseban način koji je u skladu s tim zakonom

U vezi sa stavom 2, objašnjeno je da bi se potvrde o primitku mogle pisati u bilo kojem željenom obliku. Stoga, zamoljena strana nije obavezna da koristi onaj obrazac koji je priložen uz dokumenta koja treba dostaviti.

Stav 3: Prije komentara ovog teksta, treba se podsjetiti na to da krivični sudovi u skandinavskim zemljama postupaju po osnovnom principu da nijedna optužena osoba ne može biti osuđena ako pravovremeno nije obaviještena o optužbi koja je protiv nje podnesena. Pored toga, prema zakonima skandinavskih zemalja, presuda u odsustvu je dopuštena samo u izuzetnim slučajevima.

Iz toga proizlazi da skandinavski sudovi ne poznaju presudu u odsustvu, koja predstavlja praksu u mnogim državama Vijeća Evrope. Ovo razilaženje između skandinavskog sistema i sistema u ovim drugim zemljama proizlazi ne samo iz razlike u vođenju krivičnog postupka, već i iz razlike u tradiciji djelovanja pravosudnog sistema. Naprimjer, u vezi sa postupkom, treba istaći da skandinavski sudovi mogu, po svojoj slobodnoj ocjeni - i tu vjerovatno imaju mnogo šire ovlasti od sudova u drugim zemljama - prinuditi optuženog da se lično pojavi na sudu.

Završni tekst stava 3 je rezultat kompromisa između različitih pravnih sistema.

U skladu sa prvom rečenicom u ovom stavu, strane ugovornice bi mogle iskoristiti svoje ovdje predviđeno pravo i zahtijevati da moraju primiti sudski nalog u određenom roku prije datuma utvrđenog za dolazak pred sud. Taj rok, koji ne smije biti duži od 50 dana, određuju same strane u svojoj „izjavi“. Njena svrha je da omogući zamoljenoj strani da sudski nalog pravovremeno dostavi optuženom kako bi mogao pripremiti svoju odbranu i doputovati do mjesta gdje se je dužan pojaviti.

U skladu sa drugim podstavom u ovom stavu, o ovom roku će se „voditi računa“. Prema ovoj odredbi, strana moliteljica je obavezna odrediti datum pojavljivanja optuženog i pravovremeno mu dostaviti sudski nalog kako bi mu omogućila da ga ispoštuje. Ova odredba ne predviđa da zakon mora propisati da sudovi strane moliteljice ne smiju donijeti presudu u odsustvu ako, uslijed posebnih okolnosti, sudski nalog ne može biti dostavljen zamoljenoj strani u predviđenom roku.

Član 8

Ovaj član se odnosi na sve svjedoke i vještake, bez obzira na to da li je njihovo lično pojavljivanje (vidi Član 10) izričito zahtijevano ili nije.

Utvrđeno pravilo je proisteklo iz međunarodnog običaja po kojem svjedoci i vještaci mogu sasvim slobodno odlučiti da ne odu u državu moliteljicu.

Riječ „kazna“ odnosi se na sve oblike prinude, uključujući i novčane kazne.

Član 9

Ovaj član se odnosi na sve svjedoke i vještake, bez obzira na to da li je njihovo lično pojavljivanje izričito zahtijevano ili nije (Vidi član 10).

Izraz „barem jednak iznosu“ podrazumijeva da će svjedoci i vještaci uvijek primiti najmanje iznos predviđen tarifama i propisima koji su na snazi u državi moliteljici. Prema tome, strana moliteljica, koja je jedina ovlaštena da odlučuje o ovom pitanju, im može odobriti veći iznos.

Član 10

U Članu 7 (1) implicitno je predviđeno pozivanje svjedoka ili vještaka radi davanja iskaza.

Stav 1 Člana 10 predstavlja dopunu teksta iz stava 1 Člana 7 u kojem obavezuje stranu moliteljicu koja pridaje posebnu važnost ličnom dolasku svjedoka ili vještaka da to navede u svom zahtjevu za dostavu. U tom slučaju, strana moliteljica bit će obavezna da „pozove“ svjedoka ili vještaka da postupi po

pozivu. Dogovoreno je da bi takav poziv predstavljao tek „preporuku“. Iz tog proizlazi, za razliku od odredbi Člana 8, da se svjedoci ili vještaci ne mogu prinuditi silom ili na drugi način da se pojave pred sudom u državi moliteljici.

Stavovi 2 i 3 se odnose samo na slučaj predviđen u prethodnom stavu, odnosno, kada je strana moliteljica u svom zahtjevu navela da smatra da je lični dolazak svjedoka ili vještaka posebno neophodan.

Član 11

Ovaj član se odnosi na transfer osoba koje se nalaze u pritvoru.

U skladu sa stavom 1, osobe u pritvoru čiji se lični dolazak zahtijeva moraju se u principu predati. Takva predaja može se odbiti samo u slučajevima predviđenim u drugom podstavu stava 1 koji sadrži četiri izuzeća. Od ova četiri izuzeća, četvrto treba smatrati općom odredbom.

Stavovi 2 i 3 ne zahtijevaju nikakav poseban komentar.

Član 12

Ovaj član se odnosi na imunitet.

Stav 1 se odnosi i na svjedoke i na vještake pozvane da se pojave na teritoriji strane moliteljice.

Stav 2 je u biti identičan stavu 1 i odnosi se na osobu pozvanu zbog optužbe. Ova osoba se ne smije krivično goniti niti pritvoriti zbog krivičnog djela ili ranije osude koja nije navedena u pozivu.

Osobe pozvane kao svjedoci, vještaci ili optuženi uživaju imunitet samo u odnosu na djela ili osude koje su prethodile njihovom odlasku, mogu biti procesuirane za djela počinjena nakon toga.

Stav 3 je sličan stavu 1 (b) Člana 14 Evropske konvencije o izručenju.

Član 13

Ovaj član se odnosi na podatke iz sudske evidencije. Ne bi se trebao miješati s „razmjenom podataka iz sudskih evidencija“ iz Člana 22.

Stav 1 se odnosi na zahtjeve pravosudnih organa u vezi s „krivičnim stvarima“.

Stav 2 se odnosi na slučajeve u kojima zahtjeve podnose pravosudni organi koji nemaju nadležnost u krivičnim stvarima, naprimjer građanski sudovi ili upravni organi. Riječ „praksa“ je uključena s obzirom na činjenicu da u nekim zemljama ovakve stvari nisu uređene ni zakonom niti propisima.

Član 14

Stav 1 propisuje sadržaj zahtjeva za pružanje pomoći.

Stav 2 se odnosi na sadržaj zamolnica. Istaknuto je da bi bilo korisno uz ove zamolnice priložiti i spisak pitanja koja bi se mogla postaviti svjedocima ili vještacima. Ovaj spisak bi bio indikativan, a ne restriktivan.

Član 15

Ovaj član propisuje puteve dostavljanja koji će se koristiti u uzajamnom pružanju pomoći. Međutim, potvrđuje se da, bez obzira na to koji put se usvoji, strana moliteljica uvijek može koristiti diplomatski put ako smatra da je to iz posebnih razloga neophodno.

Stav 1 propisuje puteve dostavljanja zamolnica i zahtjeva za lični dolazak osoba koje se nalaze u pritvoru. Oni, u principu, moraju proći kroz Ministarstva pravde obiju strana, ali postoji mogućnost nekih izuzeća u vezi sa zamolnicama (vidi stavove 2 i 6 u daljem tekstu).

Irski i švedski ekspert su rekli da je u njihovim zemljama Ministarstvo vanjskih poslova preuzelo ulogu Ministarstva pravde u pogledu dostavljanja zamolnica. Ministarstvo pravde strane moliteljice, dakle, treba da se obrati Odjeljenju za vanjske poslove u Irskoj, odnosno ili Ministarstvu vanjskih poslova u Švedskoj.

Stav 2 daje izuzeće u vezi sa zamolnicama iz Člana 3, 4 i 5 i uvodi pravilo direktne komunikacije u hitnim slučajevima, čija primjena je, međutim, fakultativna. Ipak, nakon izvršenja zamolnica, Ministarstvo pravde zamoljene stranke mora vratiti dokumenta Ministarstvu pravde strane moliteljice.

Irski ekspert je izjavio da u Irskoj ne može biti direktne komunikacije između pravosudnih organa u inostranstvu i pravosudnih organa u Irskoj, čak ni u hitnim slučajevima.

Stav 3 propisuje puteve dostavljanja zahtjeva za informacijama, uključujući i izvode iz sudske evidencije. Predviđena su dva načina, ovisno o tome da li je zahtjev napravljen u skladu sa stavom 1 ili sa stavom 2 Člana 13.

Ako je zahtjev napravljen u skladu sa stavom 1 Člana 13, on se „može uputiti direktno“ odgovarajućem odjeljenju zamoljene strane, koje predstavlja domaći nadležni organ. Ovaj put dakle nije obavezan, i strana moliteljica se slobodno može obratiti i Ministarstvu pravde (naprimjer, ako ne zna ko je domaći nadležni organ).

S druge strane, ako je zahtjev napravljen u skladu sa stavom 2 Člana 13, mora biti dostavljen preko Ministarstva pravde.

Stav 4 propisuje puteve dostavljanja drugih zahtjeva za pružanje pomoći osim onih navedenih u stavovima 1 i 3 spomenutim u gornjem tekstu. Oni uključuju zahtjeve za dostavljanje sudskih naloga i prijepisa sudskih odluka, kao i zahtjeve javnog tužitelja u prekrivičnom postupku. Direktni putevi su predviđeni, ali je njihova upotreba fakultativna.

Navedeno je da se riječ „postupak“ prema njemačkom pravu odnosi na *die gerichtliche Strafverfolgung*.

Stav 5 dopušta da se direktno dostavljanje obavlja preko Međunarodne organizacije kriminalističke policije (Interpol). Slična odredba postoji i u Članu 16 Evropske konvencije o izručenju.

Stav 6 je uvršten zato što neke delegacije nisu mogle prihvatiti puteve predviđene u prethodnim stavovima, a posebno direktno dostavljanje. Ova odredba će uključenim stranama omogućiti da u svakom slučaju slobodno odaberu način dostavljanja kojeg smatraju najprikladnijim.

Prema stavu 7, ovaj član ne prejudicira odredbe bilateralnih ugovora ili sporazuma koji predviđaju direktno dostavljanje zahtjeva za pružanje pomoći. Ova odredba se morala uključiti jer će prema Članu 26 (1) takvi ugovori biti ukinuti nakon stupanja na snagu ove Konvencije. Kad ne bi bilo ovog stava, uključene zemlje bi morale sačiniti nove ugovore u vezi s ovim konkretnim pitanjem.

Član 16

Ovaj član se odnosi na prijevod zahtjeva za uzajamno pružanje pomoći i priložene dokumentacije.

Stav 1 propisuje princip da se neće zahtijevati prijevodi i, barem za neke zemlje, potvrđuje postojeću praksu.

Stav 2 daje stranama pravo da odstupe od principa propisanog u prethodnom stavu omogućavajući im da zahtijevaju prijevod ili na njihov vlastiti jezik ili na jedan od službenih jezika Vijeća, odnosno francuski ili engleski, ili na jedan od drugih jezika kojeg one navedu. Smatralo se da je preporučljivo da se dozvoli ovakvo odstupanje, budući da su lokalni organi (a ne, kao u stvarima vezanim za izručenje, centralni organi) obavezni postupati prema zahtjevima za pružanje pomoći i, a oni u pravilu poznaju samo svoj vlastiti jezik, međutim, može se primijeniti princip reciprociteta. Dogovoreno je da se u „izjavi“ predviđenoj u ovom stavu navedu zemlje od kojih će se zahtijevati prijevodi.

U slučaju da strana moliteljica ima problema da osigura prijevod dokumenata koji se dostavljaju na jezik zamoljene strane, ona uvijek od zamoljene strane može zatražiti da organizira izradu tog prijevoda, ali i preuzeti obavezu da snosi troškove prijevoda. Zamoljena strana je dužna udovoljiti ovom zahtjevu u granicama svojih mogućnosti.

Stav 3 je u biti isti kao stav 7 Člana 15. On predviđa da njegove odredbe neće prejudicirati odredbe ugovora ili sporazuma koji su na snazi ili koji će biti sačinjeni u pogledu prijevoda zahtjeva i priložene dokumentacije. Iz ovog teksta proizlazi da, kada takvi ugovori već postoje, strana ugovornica ne smije koristiti pravo predviđeno u stavu 2 u odnosu na neku stranu navedenog ugovora ili sporazuma.

Član 16 se neće odnositi na razmjenu podataka iz sudskih evidencija o kojoj se govori u Članu 22.

Član 17

Dogovoreno je da izraz „bilo kakav oblik ovjere“ također obuhvata i svaku dodatnu formalnost kao što je „potvrđivanje nadležnosti“ u njemačkom pravu.

Član 18

Samo one lokalne vlasti koje su primile zahtjev za pružanje pomoći direktnim putem obavezne su da organ države moliteljice obavijeste o tome da je zahtjev dostavljen nadležnom lokalnom organu.

Međutim, to nije slučaj onda kada se dostavljanje vrši preko Ministarstva pravde, budući da u tom slučaju strana moliteljica nije direktno zainteresirana da zna koji je lokalni organ u zamoljenoj državi nadležan.

Član 19

Izraz „svako odbijanje“ podrazumijeva i djelimično odbijanje.

Član 20

Ovaj član ne zahtijeva nikakav poseban komentar.

Član 21

Ova odredba omogućuje bilo kojoj strani ugovornici da od druge strane zahtijeva da pokrene postupak protiv neke osobe. To se posebno odnosi na slučajeve u kojima neka osoba, koja je počinila krivično djelo u državi moliteljici, prebjegla na teritoriju zamoljene države i ne može biti izručena.

U ovoj situaciji, jasno je da će strana moliteljica sama pružiti pomoć u najširem obimu koju u tom slučaju može zahtijevati zamoljena strana.

Irski ekspert je objasnio da u njegovoj zemlji, osim ograničenog broja slučajeva, osoba ne može biti optužena ili kažnjena za krivično djelo počinjeno u inostranstvu.

Član 22

Ovaj član, kojeg ne treba miješati sa članom 13, uvodi pravilo automatskog dostavljanja podataka iz sudske evidencije i odnosi se na državljane drugih strana ugovornica. Prema ovom tekstu, izvještaji o „krivičnim presudama“ i „kasnijim mjerama“ se trebaju slati jedino ako su one upisane u sudsku evidenciju zemlje u kojoj je izrečena kazna.

Riječi „krivične presude“ moraju se tumačiti u širem smislu. „Kasnije mjere“ se, konkretno odnose na resocijalizaciju.

Informacije, koje su dostupne, moraju se dostavljati jednom godišnje, no nije neophodno da se dostave u roku od godinu dana od njihovog upisa.

Član 23

Ovaj član koji se odnosi na rezerve identičan je Članu 26 Evropske konvencije o izručenju.

Član 24

Kao što je spomenuto u komentaru na Član 1, stav 1, izraz „pravosudni organi“ ima različite konotacije u različitim zemljama. U nekim zemljama „javni tužitelji“ potpadaju pod taj termin, dok u drugim to nije slučaj. Prema tome, dogovoreno je da bilo koja zemlja može u trenutku potpisivanja Konvencije ili polaganja svog instrumenta ratifikacije definirati kako će tumačiti izraz „pravosudni organi“ u smislu ove Konvencije kako bi omogućila uključivanje „javnih tužitelja, ako se to bude smatralo poželjnim.

Član 25

Ovaj član, koji se odnosi na teritorijalnu primjenu Konvencije, prati tekst Člana 27 Evropske konvencije o izručenju, osim druge rečenice u stavu 2 i u stavu 4.

Treba konstatirati da je prilikom polaganja svog instrumenta ratifikacije, francuska vlada dala izjavu kojom je iz područja primjene Konvencije isključila Alžir koji je stekao neovisnost.

Član 26

Ovaj član govori o odnosu između ove Konvencije i postojećih ili budućih bilateralnih i multilateralnih ugovora.

Stav 1 je zasnovan na stavu 1 Člana 28 Evropske konvencije o izručenju. Prema Članu 15 (7) i članu 16 (3) odredbe ranijih ugovora koje se odnose na direktno dostavljanje zahtjeva za pružanje pomoći i prevođenje zahtjeva i priložene dokumentacije ostati na snazi.

Stav 2 predviđa da ova Konvencija neće utjecati na odredbe koje se odnose na specifične aspekte uzajamnog pružanja pomoći u bilateralnim ili multilateralnim konvencijama. Strane ugovornice će stoga biti obavezne da poštuju ove odredbe. Međutim, ako su ove međunarodne konvencije u tom smislu nedorečene, odgovarajuće odredbe ove Konvencije će se shodno tome morat primjenjivati. Međutim, opće pravilo je da odredbe ovih konvencija, u mjeri u kojoj se odnose na konkretne aspekte uzajamnog pružanja pomoći, uvijek u odnosu na te konkretne aspekte imaju prednost nad odredbama konvencija Vijeća Evrope.

Stav 3 je zasnovan na stavu 2 Člana 28 Evropske konvencije o izručenju. Prihvaćeno je da „ugovori“ koji se spominju u ovom stavu mogu osigurati da na snazi ostanu određene odredbe međunarodnih instrumenata ukinutih na osnovu stava 1.

Stav 4 je zasnovan, *mutatis mutandis*, na stavu 3 Člana 28 Evropske konvencije o izručenju. Tako strane koje imaju sistem uzajamnog pružanja pomoći „na bazi jedinstvenog zakonodavstva“ (skandinavske zemlje) mogu urediti svoje međusobne odnose isključivo u skladu s tim sistemom. Tekst „poseban sistem koji predviđa recipročnu primjenu mjera uzajamnog pružanja pomoći na njihovim teritorijama“ je uključen kako bi se zaštitili bilo kakvi recipročni dogovori koji eventualno postoje između Irske i Ujedinjenog Kraljevstva.

Član 27

Ovaj član, koji se odnosi na potpisivanje, ratifikaciju i stupanje na snagu Konvencije, reproducira tekst Člana 29 Evropske konvencije o izručenju.

Član 28

Ovaj član koji se odnosi na pristupanje, reproducira tekst Člana 30 Evropske konvencije o izručenju.

Član 29

Ovaj član, koji se odnosi na otkazivanje Konvencije, reproducira tekst Člana 31 Evropske konvencije o izručenju.

Član 30

Ovaj član, koji se odnosi na obavijesti odgovara Članu 32 Evropske konvencije o izručenju.